

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кожевников Ю.Н. Железнодорожные грузовые тарифы: конкурентность с другими видами транспорта / Кожевников Ю.Н. // Железнодорожный транспорт. – 1997.- №2. – 39-59 с.
2. Соглашение о международных железнодорожных перевозках (COTIF) 1980 г. //logisticstime.com
3. Соглашение о международном железнодорожном грузовом сообщении (СМГС) (вступило в силу 1.10.51 г.). //logisticstime.com
4. Международная конвенция по перевозке грузов по железным дорогам (МГК) 1890 г. //logisticstime.com
5. Кодекс торгового мореплавания. Женева, 1952 г. //logisticstime.com
6. Конвенция ЦИМ «Единые правовые предписания для договора о международных перевозках грузов железнодорожным транспортом» //logisticstime.com
7. Забелин В.Г. Фрахтовые операции во внешней торговле. Учеб. Пособие / Забелин В.Г. - М., 2000, 256 с.
8. Синецкий Б.И. Внешнеэкономические операции: организация и техника / Синецкий Б.И. - М: Международные отношения, 1989 г. – 520 с.
9. Раминский И.П. Основы внешнеэкономических знаний / Раминский И.П. - М: Международные отношения, 1990.-424 с.
10. Ленчевский И.Ю. Основы внешнеэкономической деятельности / Ленчевский И.Ю. - М: Юнити, 1995.-345 с.

УДК 004/338.43.01

**ІНФОРМАТИЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СЕЛА
ЯК ПОТЕНЦІЙНИЙ БАЗИС ВІДРОДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ
СФЕРИ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ***Ксьонжик І.В. – к.е.н., доцент, Миколаївський НАУ*

Постановка проблеми. У сучасному інформаційному суспільстві основою розвитку цивілізації виступають інформаційні процеси, в яких широке застосування знаходять інформаційно-комунікаційні технології. В інформаційному суспільстві складаються нові форми масової комунікації, соціального спілкування, стиль мислення і способу життя, нові парадигми економіки, політики, управління. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сфери діяльності людини сприяло виникненню і розвитку глобального процесу інформатизації. В Україні, як і в багатьох інших країнах світового співтовариства, все більша увага приділяється проблемі інформатизації соціальної інфраструктури, яка розглядається як одна з найбільш важливих стратегічних проблем розвитку цивілізації.

Стан вивчення проблеми. Теоретичні і практичні питання інформатизації розглядали в своїх наукових працях такі вчені, як: Арський Ю.М., Бабич

І.М, Голованов А.В., Жарова О.В., Семиноженко В.П. Однак незважаючи на значну кількість досліджень і публікацій, присвячених питанням інформатизації найвагоміших сфер життєдіяльності суспільства, проблеми впровадження високотехнологічних комунікацій на сільських територіях майже не досліджувались.

Завдання і методика досліджень. Завдання дослідження полягають в комплексному вивченні питань, пов'язаних з аналізом проблем інформатизації соціальної інфраструктури сільських територій в цілому; виявленні найбільш впливових, на життя сільських мешканців, елементів соціальної сфери; прогнозуванні наслідків першочергової інформатизації саме цих елементів для всієї сільської громади.

Методологічною базою дослідження стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених і нормативно-правові акти з питань розвитку інформатизації суспільства.

Результати досліджень. Сьогодні Інтернет став важливим елементом життя суспільства. Ця глобальна комп'ютерна мережа відкриває безліч можливостей у різних сферах людської діяльності. Одним з головних пріоритетів мережі Інтернет є швидкий доступ до якісної та сучасної інформації, що є особливо важливим для тієї частини населення, яка проживає у селах.

В Україні процес інформатизації здійснюється відповідно до Концепції Національної програми інформатизації, схваленої Законом України „Про Концепцію Національної програми інформатизації”, Закону України „Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки”, Указу Президента України від 20 жовтня 2005 року № 1497/2005 „Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій”, постанови Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2000 року № 644 „Про затвердження Порядку формування та виконання регіональної програми і проекту інформатизації”, розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2007 року № 653-р «Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України „Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”»; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 740-р „Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2011 рік, їх державних замовників і обсягів фінансування” [1, с. 68-70].

Незважаючи на таке змістовне нормативно-правове забезпечення, процес інформатизації в Україні відбувається доволі повільно. Так, станом на 1.01.2012 р. Україна посідала передостаннє місце в Європі (10-12 % проти європейських 39,8 %) за рівнем проникнення Інтернету, випереджаючи лише Албанію. Лідером по кількості користувачів є Київський регіон 61,9 % від загальної кількості, Одеса – 6,7 %, Дніпропетровськ – 5,2 %, Донецьк – 4,5 %, Харків – 3,7 %, Львів – 3 %. Така регіональна диспропорція триває протягом усіх років існування Інтернету в Україні. Щодо співвідношення по кількості користувачів між міськими і сільськими поселеннями, то необхідно відмітити, що тут диспропорція ще більше, оскільки 93 % активних користувачів – це мешканці міст.

Кількість активних користувачів мережі Інтернет на 100 жителів країни станом на 1.01.2012 р. складала 10,1, при цьому кількість Інтернет-аудиторії за

цей же період становила 4880834 користувачів. Це надзвичайно мало, якщо врахувати, що відповідно до адміністративно-територіального поділу України складається з Автономної республіки Крим, м. Київ і Севастополь, 24 обласних центрів, 490 районних центрів, 1344 міських поселень та 28621 сільський населених пунктів. Разом з тим, враховуючи кількість сіл в Україні та їх соціально-економічний потенціал, першочерговою є проблема інформатизації сільських територій [2, с. 61].

Сучасне середньостатистичне українське село – це територія з відносно малою щільністю населення, що знаходиться в оточенні індустріально розвинених і куди більш щільно населених міських поселень. В останні роки село відчуває зростаючий економічний тиск і активний соціальний вплив з боку господарюючих і адміністративних структур, найближчих індустріальних центрів і міст. На тлі загальної соціальної кризи, що спостерігається в країні, значна частина корінного сільського населення до того ж духовно дезорганізована. Міська субкультура все більше і більше проникає у традиційний духовний сільський уклад. Міграція населення з села, особливо молоді, зумовлена багатьма економічними і соціальними причинами, аналіз яких не відноситься до предмету розгляду у цій статті.

Відзначимо лише, що одним з найважливіших завдань розвитку сільських територій є вирішення соціальної проблеми, з якою тісно пов'язані завдання виховання підростаючого покоління, бажаного пов'язати свою долю з долею рідного села чи селища.

У господарському плані “сільська глибинка” у більшості випадків являє собою непропорційну і односторонню композицію з розрізнених сільськогосподарських підприємств, що не забезпечують повну зайнятість місцевого населення. Основний обсяг і спектр продукції цих господарств часто є недостатньо конкурентоспроможним навіть на внутрішньому ринку. Традиційний сільськогосподарський комплекс за своїм функціонуванням складно піддається структурній перебудові, і не тільки через труднощі інвестиційного характеру, але, перш за все, в силу невідповідності сільського населення до кооперації та діяльності в умовах сучасного ринкового суспільства, неприйняття і невміння використовувати його переваги [3, с. 27-28].

Матеріальна база соціальної інфраструктури на селі у перебудовні радянські і пострадянські часи значною мірою погіршилася. Сільська соціальна сфера багато років безуспішно намагається позбутися від яскраво вираженого нальоту провінціалізму і в цьому стані ефективно вирішувати завдання з підготовки сільського населення, здатного до постіндустріального способу життя, не може.

Одним з можливих і найбільш реалістичних шляхів виходу зі стану глибокого провінціалізму є шлях розвитку сільських поселень, який будується на підставі врахування нелінійних соціальних ефектів. Такий підхід сприятиме створенню муніципальної суспільної системи, покликаної сформувати унікальні цільові орієнтири, що визначають історичну місію і майбутнє села.

Принципово важливим моментом у даному підході є виявлення тих (найчастіше відносно простих) елементів («точок зростання»), збудження яких дозволить сільській системі перейти від стану самовідтворення до стану саморозвитку. Ці елементи закладені, насамперед, у соціальній сфері, особливо у

сфері освіти, оскільки мова йде про виховання нових поколінь сільських мешканців. Тому стимуляція таких «точок зростання» відкриває шлях для поетапного переведення села з режиму депресії в режим саморозвитку [4].

Успіх вирішення проблеми інформатизації АПК в більшій мірі залежить від наявності кваліфікованих фахівців. Підготовку фахівців необхідно починати з сільської школи. Тому основною метою інформатизації освіти є розвиток процесу навчання у школах і сільськогосподарських навчальних закладах і організаціях на основі застосування нових інформаційних технологій. Ця мета досягається шляхом підвищення рівня комп'ютерної грамотності фахівців АПК. Більш глибокі знання таких професіоналів, які вміють використовувати електроніку і обчислювальну техніку, нові інформаційні технології, математичні методи і моделі в своїй роботі, дозволять більш точно і оперативно вирішувати виробничі завдання. Це, у свою чергу, має призвести до прискорення пошуку і реалізації принципово нових шляхів організації та інноваційних технологій навчання і розвитку навичок в учнів для використання нових інформаційних технологій у майбутній діяльності [5].

Очевидним є те, що всі основні заходи в цій галузі повинні бути узгоджені з Національною програмою інформатизації, а також з відповідними територіальними програмами.

Дослідження останніх років в області культурно-освітнього потенціалу інформатизації сільської освіти дають підстави стверджувати, що цей процес може стати тією самою точкою порушення рівноваги системи, поруч з якою незначні впливи здатні підштовхнути всю систему до стрімкого розвитку (ефект резонансного збудження). Досвід окремих регіонів Російської Федерації та Республіки Білорусь свідчить про те, що навіть в умовах недостатності фінансових ресурсів планомірна і цілеспрямована діяльність з інформатизації сільської освіти призводить до соціальних ефектів, які перевершують всі очікування. На цій концепції базується активно розвинутий в останні роки напрям у філософії освіти, що розглядає її інформатизацію як один з ефективних шляхів виведення системи сільської освіти зокрема, і суспільства сільських територій в цілому, з кризи.

Сучасна інформатизація сільської школи спрямована на подолання інформаційної нерівності між селом і містом. Вона нівелює психологічні бар'єри у сільських школярів, усуваючи відчуття власної неповноцінності і невпевненості в собі, сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускника сільської школи і, в кінцевому результаті, - є ключовою умовою формування нової ментальності селянина, яка не має нічого спільного з ментальністю провінціалізму.

Розробка і цілеспрямована реалізація програм інформатизації сільської школи, які передбачають комплексні і ефективні рішення системних проблем освіти на основі використання сучасних засобів інформатизації та залучають до процесу модернізації освіти педагогічну, учнівську і батьківську громадськість, є неодмінною умовою відродження села [6].

Ми далекі від твердження, що виключно розвиток системи освіти дозволить вирішити всі соціальні проблеми сучасного села. Разом з тим цілком очевидно, що системі освіти належить ключова роль у формуванні нової менталь-

ності селянина, який пов'язує себе з рідним селом, зі своїм регіоном, з його минулим, сьогоденням і майбутнім.

Одним із пріоритетів соціально-економічного розвитку сільських територій в Україні є інформатизація соціальної сфери села. Вагомим важелем підвищення добробуту сільського населення є надання цілого комплексу послуг, у тому числі й інформаційних, але до сьогодні не вирішені питання про надання соціальної допомоги за єдиною заявою із використанням інформаційної мережі Інтернет, не забезпечено спрощення процедур отримання соціальної допомоги за рахунок ефективної взаємодії органів влади. Стан інформатизації соціальної сфери потребує подальшого розвитку і удосконалення [7, с. 61-66].

Інформатизація соціальної сфери села спрямована на те, щоб сприяти прискоренню наближення до міських умов рівня медичного обслуговування, торгівлі, середньої загальної освіти, культурного дозвілля в сільській місцевості; щоб підвищити привабливість і престижність сільської праці, особливо для молоді. Для цього передбачається оснащення сільських поліклінік, лікарень, шкіл, клубів, магазинів персональними ЕОМ; створення, на початковому етапі, спеціальних Інтернет-пунктів обслуговування сільського населення, в тому числі в інтересах його індивідуальної і кооперативної трудової діяльності; проведення дозвілля. Для закріплення населення на селі, крім вирішення таких соціальних проблем, як зайнятість, гідна зарплата, соціальні гарантії, пільговий податковий режим, доступне житло, необхідні зусилля з вироблення особливого сільського менталітету українця, який виражається у певному світосприйнятті, духовності, соціальної зумовленості, з яким село могло б активно і повноправно увійти у соціально-економічний простір України і не зникнути в ньому, з'єднавши і свою унікальність, і свою самостійну значимість.

Враховуючи вищенаведене, необхідно зазначити, що основними проблемами інформатизації адміністративних одиниць сільських територій є:

- нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, поглиблення "інформаційної нерівності" між окремими регіонами, галузями економіки та різними верствами населення в сільській місцевості;

- істотний дисбаланс у розвитку інфраструктури і ступені інтеграції інформаційних комп'ютерних технологій (далі - ІКТ) у основні виробничі процеси в АПК;

- нерозвиненість інформаційних послуг і ресурсів для громадян і організацій у сільській місцевості;

- низький рівень інформаційної грамотності і готовності сільського населення до використання ІКТ;

- високий рівень соціально-економічного розшарування сільського населення і низький платоспроможний попит на ІКТ;

- незначна частина економічно активного сільського населення, яке пройшло спеціальну підготовку з використання ІКТ у трудовій діяльності;

- низький рівень участі держави і бізнесу в навчанні сільських мешканців навичкам використання ІКТ;

- низька мотивація селян.

Істотно гальмує становлення електронних форм взаємодії між органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування, фізичними і юридичними особами неузгодженість галузевих і відсутність багатьох державних стандартів у інформаційній сфері.

Іншим чинником, який істотно стримує розвиток інформаційних систем, є те, що в країні, на жаль, відсутні типові технічні рішення стосовно створення автоматизованих систем обробки інформації для регіональних органів місцевого самоврядування. Наслідком цього є не тільки відставання в розвитку інформаційних систем органів місцевого самоврядування, але й колосальні втрати, викликані необхідністю індивідуальної розробки таких систем.

Висновки. Підсумовуючи, необхідно визначити, що до пріоритетних напрямів інформатизації в різних сферах соціальної інфраструктури сільських територій варто віднести:

Впровадження ІКТ у сферу освіти:

- впровадження використання комп'ютерних мультимедійних технологій при викладанні шкільних предметів;
- забезпечення на відповідному рівні навчальних закладів сучасними економічними та ефективними засобами ІКТ і необхідними інформаційними ресурсами;
- забезпечення підключення сільських шкіл до мережі Інтернет;
- комп'ютеризація сільських шкільних бібліотек і підключення їх до мережі Інтернет;
- забезпечення розвитку регіональної складової національної науково-освітньої інформаційної мережі та інформаційних ресурсів за головними галузями знань, її приєднання, зокрема, до європейських науковоосвітніх мереж (на рівні районів).

Впровадження ІКТ у сферу охорони здоров'я:

- підвищення організаційного і технологічного рівня розвитку ІКТ у системі охорони здоров'я, забезпечення готовності медичних працівників до роботи з ними;
- розширення можливостей надання сучасних медичних послуг, яке має відбуватися за умови нормативно-правового і методологічного визначення послуг телемедицини;
- забезпечення доступу до світових медичних знань і актуальних на місцевому рівні інформаційних ресурсів з метою підвищення ефективного виконання регіональних програм з охорони здоров'я, зокрема щодо репродуктивного здоров'я, інфекційних захворювань (СНІД, туберкульоз тощо).

Впровадження ІКТ у сферу охорони навколишнього природного середовища:

- моніторинг стану навколишнього середовища, природних ресурсів і здоров'я сільського населення з врахуванням розвитку і діяльності аграрних підприємств;
- розширення доступу сільської громадськості до екологічної інформації, своєчасного інформування про результати регіонального екологічного аудиту та екологічного моніторингу, прийняття рішень щодо екологічних проблем і врахування інтересів громадськості при їх вирішенні.

Впровадження ІКТ у сферу культури:

- запровадження ІКТ у бібліотеках, архівах, музеях та інших закладах культури, що сприятиме забезпеченню повного і постійного доступу сільсько-го населення до надбань культури, писемності, традицій і звичаїв усіх корінних народів і національних меншин України.

Впровадження ІКТ у сільському господарстві і промисловості:

- забезпечення інформаційної підтримки діяльності агро-бізнес-класів та малого і середнього бізнесу на селі;

- створення і впровадження системи дистанційного зондування землі з питань землекористування в інтересах сільського господарства;

- підключення агро-бізнес-класів до мережі інформаційно-маркетингових центрів [8, с. 86-92].

Також необхідним є створення інформаційних систем для органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади районів.

Не зважаючи на складнощі, обумовлені впливом фінансово-економічної кризи та її проявами в Україні, у 2008-2012 рр. відбувалось і відбувається поглиблення процесу інформатизації сільських територій, розвиток усіх його напрямів. Наслідком цього, є розвиток інформаційного суспільства, формування сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури села і створення передумов надання державних інформаційних і адміністративних послуг електронними засобами з метою підвищення добробуту та життєдіяльності мешканців сільських територій і стимулювання росту аграрної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бабич І.М. Нові освітні технології в століття інформації / Матеріали XIV Міжнародної конференції “Застосування нових технологій в освіті”. – Тройцьк : Фонд нових технологій в освіті «Байтік», 2003. – С. 68-70.
2. Чилингарян К.Є. Основні напрями інформатизації в Україні / К. Є. Чилингарян // Проблеми формування інформаційної культури личности : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і студентів. – Київ, 2012. – С. 61.
3. Арский Ю.М. Инфосфера: Информационные структуры, системы и процессы в науке и обществе / Ю.М. Арский, Р.С. Гиляревский, И.С. Туров, А. И. Черный. – М. : ВИНТИ, 2006. – С. 27–28.
4. Голованов А.В. Выявление и удовлетворение потребностей в региональной информации [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : http://polbu.ru/gavrilov_reconomy/ch23_all.html
5. Семиноженко В.П. Лише наука здатна не на відсотки, а в рази прискорити соціально-економічний розвиток [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://timeua.info/050613/75637.html>
6. Нам необхідна Державна програма розвитку ІТ-галузі [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://www.semynozhenko.net/documents/2843/>
7. Жарова О.В. Характеристика сучасного стану інформатизації України / О. В. Жарова, С. В. Карпенко, О. П. Ткаліч, О. В. Ткаліч // Проблеми інформатизації та управління : збірник наукових праць: Випуск 2 (24). – К. : НАУ. – 2008. – С. 61-66.

8. Зінченко Н.В. Мультимедіа технології в організації навчання Проблеми інформатизації та управління : збірник наукових праць: Випуск 2 (24). – К. : НАУ. – 2008. – С. 86-92.

УДК 658.14/17(047.32)

ПОДАТКОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Ксьонжик І.В. – к.е.н., доцент, докторант,
Алупой Т.А. – бакалавр, Миколаївський НАУ*

Постановка проблеми. Особливе місце податкової регламентації фінансової звітності визначається роллю її в діяльності сільськогосподарських підприємств. Фінансова звітність є джерелом зведеної інформації про фінансові результати сільськогосподарських підприємств. Вона концентрує дані фінансової звітності, що характеризують якісний стан підприємства. З прийняттям Податкового Кодексу України [1] відбувся ряд змін стосовно подання фінансової звітності, що здійснило безпосередній вплив на діяльність сільськогосподарських підприємств.

Стан вивчення проблеми. Теоретичні і практичні питання податкової регламентації складання фінансової звітності підприємств розглядали в своїх наукових працях наступні вчені: І. Губіна, Є. Ковальчук, І. Назарбаєва, В. Онищенко, Т. Пасько, В. Панасюк, Н. Ткаченко та інші. Разом з тим, більш детального дослідження потребує вплив законодавчих нововведень на процес формування фінансової звітності сільськогосподарських підприємств.

Завдання і методика досліджень. Завданням виконання даного дослідження стала оцінка сучасного стану механізму податкової регламентації формування фінансової звітності підприємств агропромислового сектору економіки в умовах прийняття нового Податкового кодексу.

Методологічною базою дослідження стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених та нормативно-правові акти з питань формування фінансової звітності сільськогосподарських підприємств. Методичною базою дослідження стали загальнонаукові економічні методи, в тому числі такі як аналітичний, графічний та інші методи.

Результати досліджень. Формування фінансової звітності представляє собою сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) і податкового органу зі складання, ведення і здачі документів установленної форми, які містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище і фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету. Фінансова звітність може складатися як платником податку самостійно, так і його представником або податковим агентом.